

```
<!DOCTYPE html>
<html lang="en">
<head>
  <meta charset="UTF-8">
  <meta name="viewport"
    content="width=device-width,
    initial-scale=1.0">
  <link rel="stylesheet" type="text/css"
    href="styles/main.css">
  <script src="scripts/main.js"></script>
</head>
<body></body>
</html>
<figure>, <ul> - neuredena lista
<tr> -> red, <td> -> stupac, <ol> - uredena lista
<a href="http://www.fer.hr/index.html">fer</a>
<a href="#b2" title="1. poglavlje">poglavlje</a>
<h3 id="b2">Skoci na ovo poglavlje</h3>
<hr /> <!-- horz crta-->

<form target="_self" action="/processForm.php" method="GET">
  <!-- target: self unutar istog, blank unutar novog -->
  <label>Korisnicko ime: <input type="text"
    name="username" value="enter your username"
    size="30"></label><br/>
  <label>Lozinka: <input type="password"
    name="password"
    maxlength="30" required></label><br/>
  <label>Skriven input <input type="text" hidden readonly></label>

<fieldset> <!-- radio-button -> izbor jednog -->
  <legend>Uloga</legend>
  <label><input type="radio" name="role"
    value="admin">Administrator</label><br/>
  <input type="radio" id="user" name="role" value="user" checked>
  <label for="user">Korisnik</label>
</fieldset>
<fieldset> <!-- checkbox -> bilo koji broj -->
  <legend>Dodatne opcije</legend>
  <label><input type="checkbox"
    name="stakla" value="da" checked>Stakla</label><br/>
  <label><input type="checkbox"
    name="felge" value="da">Felge</label>
</fieldset>
<select name="padajuca_lista" size="1">
  <!-- multiple za selectanje vise -->
  <option value="opcija" selected>Opcija</option>
  <option value="opcija">Opcija2</option>
</select><br/>
<input type="submit" value="Submit">
<input type="reset" value="Odustani">
</form>
<!--
greske kodiranja sadržaja:
ponovljeno ime elementa, atribut disabled, atribut nije definiran
application/x-www-form-urlencoded -> cust=Pero+Peri%C4
text/plain -> za developere -> cust=Pero address=Ulica
-->

Korisnicko ime: enter your username
Lozinka:
Skriven input
Uloga
  Administrator
  Korisnik
Dodatne opcije
  Stakla
  Felge
Opcija
Submit Odustani
```

```
Jednostavnii:
* => sve
h1, li => svi h1 ili li
li.c1 => svi li s klasom c1
Atributni:
li[id="z2"] => svi li s id=z2
Kombinirani:
div span => svi span unutar div
div > span => neposredna djeca span roditelja div
div+span => prvi span nakon diva, ista razina
div~span => isto kao +, ali sve elemente nakon diva iste razine
Pseudoklasa:
div:hover => na hover misa
li:first-child => li koji je prvo dijete roditelja
input:required => svi required inputi
Pseudoelementi:
p::before, p::after {content: "";} => ubaci " prije i poslije paragrafa
p::first-letter, p::first-line
p::selection => dio elementa koji je odabrao korisnik
inline => 1000
#id => 100
.class, :pseudo-class, [attribute] => 10
<TAG>, ::pseudo-element => 1
<body>, * => 0
border: inherit => uzmi od roditelja
border: initial => iskljuci sve, uzmi od browsera
border: unset => inherit ako ima matching value, initial inace
Neki css elementi: font-family, font-weight:bold,
font-size, font-style:italic, text-decoration:underline/none
text-align, text-indent, letter-spacing, line-height
background-image: url('/images/x.jpg'),
background- color: green
background-repeat: no-repeat, repeat
box-sizing: border-box
display: block/inline/inline-block
padding, border, margin
margin:auto => centriranje
max-width, width,vw,vh,vmin,vmax
position: relative/absolute/fixed
Važniji globalni atributi: id,class,
lang,title,style

*****JS-MI*****

var x = 123e-5; let y = "string";
const z = 'string';
// "1"+"2"="12", Number(1)+Number(2)=3
let exp = 2**3 // 2^3 = 8
// strings \\
let s = "he said: \"xd\"";
let len = s.length;
let index = s.indexOf("xd"); // .lastIndexOf()
let newString = s.slice(1,2); // [od,do),e
let numToString = (123).toString();
let stringToNum = Number(numToString);
// functions \\
function f1(x="default value") {
  console.log(x);
}
let f2 = function(x) {console.log(x);}
let f3 = (x) => console.log(x);
// arrays \\
let arr = [1,2,3,5,6,1,7,8];
let last = arr.pop(); // makne i returna zadnji
arr.push(4); // append na kraj
let first = arr.shift(); // makne i returna prvi
arr.unshift(5); // ubaci na pocetak
arr.splice(1,2); // brise 2 elementa od indeksa 1
let arr2 = [6, 7];
let arr3 = arr.concat(arr); // spoji

ZI
rem -> u odnosu na root (default je 16px)
em -> u odnosu na roditelja
<div style="font-size: 30px;">
  <span style="font-size: 1em;">em</span>
  <span style="font-size: 1rem;">rem</span>
</div> <!-- em=30px, rem=16px -->

*****
arr4 = arr3.slice(1,3); //indexi od 0, 1 element,2 element, 3 ne
console.log(arr4.includes(6)); //vraca bool
arr.sort( function(a,b){return b - a } ); // sort sa komparatorom
(desc)
arr.reverse();
arrEven = arr.filter( (x) => x%2==0);
for (let element of arr) {console.log(element);} // elementi
for (let index in arr) {console.log(index);} // indeksi
// classes, objects \\
class Person {
  lastName = "Doe";
  age = 50;
  constructor(firstNameValue) {this.firstName =
firstNameValue;}
  get lastName() {return this.lastName;}
  set lastName(newLastName) {this.lastName =
newLastName}
}
let person1 = new Person("John");
person1.lastName = "Williams";
person1.firstName = "Jake";
for (let value of Object.values(person1)) {console.log(value)}
// try-catch \\
try {
  throw "error";
} catch(err) {
  console.log(err);
} finally {
  var x = 2; }
Boolean
(undef,null,NaN,0,"")
=false
Number(
null,false=0
undef=NaN
true=1)
null===undef false
null===undef true

let mapa=new Map();
mapa.set('mile','car');
mapa.get('mil') //undefined
mapa.has("mile");
mapa.delete(" mile");
mapa.clear()
```

```

setTimeout( () => console.log(3) , 3000 ); // nakon 3s
let promise = new Promise( (resolve, reject) => {
    setTimeout( () => {
        console.log("nakon 3 sekunde...");
        if (false) {
            resolve("dobro izvršen");
        } else {
            reject("lose izvršen");
        }
    },
    3000);
});

promise.then(
    function(result) {console.log(result);},
    // ako resolve, result = "dobro izvršen"
    function(error) {console.log(error);}
    // ako reject, result = "lose izvršen"
);

promise.catch(
    function(error) {console.log(error);} // samo ako reject
)

promise.catch(
    function(error){console.log(error);}
).then(
    function(result){console.log("Resolve:"+result)},
    function(result){console.log("Reject:"+result)}
); // catch ce uhvatit error, u then se ce pozvat prva funkcija s result = undefined
//Fetch\

let promise2 = fetch("https://web1lab2.azurewebsites.net/products?categoryId=1");
promise2.then( // obradjuje se promise od fetcha
    function(response) {
        if (!response.ok) { throw new Error("Cannot load"); }
        else { return response.json(); } // novo obecanje reponse.json()
    },
    function(error) { throw error; }
).then(
    // obradjuje se promise od response.json
    function(response) { console.log("Loaded JSON"); }
).catch(
    // catch hvata gresku u bilo kojem promiseu
    function(error) { console.log(error); }
)

//LoadJson\
async function LoadJSON() { // funkcija se izvodi asinkrono
    let promise = await fetch("https://web/categoryId=1");
    // unutar funkcije, await se izvodi sinkrono (ostatak funkcije ceka)
    if (!promise.ok) { throw new Error ("Cannot load"); }
    else { var jsonContents = await promise.json(); }
    console.log(jsonContents);
}

LoadJSON().catch(
    (error) => {console.log(error);}
)

***** prez 8 *****

GET{metoda} / predmet / rppzwpw HTTP{oznaka resursa}/1.1{oznaka protokola}
Host: www.fer.hr {ime poslužitelja}
HTTP - (hypermedia) prijenos u formatima -> html,meta-data,chunk,
Media Type -> text/html,image/jpeg,video/quickTime,application/javascript

logo.png?
Browser -----> www.fer.hr
Content-type image/jpeg
Content-length:1399
<-----

MME Type - (tip/podtip) -> application/javascript, application/json, text/plain
Ciklus zahtjev-odgovor= jedna konverzacija
HTTPS port(443) --> HTTPS --> TLS/SSL --> TCP --> IP
Uspostava komunikacije TLS - faza rukovanja(dogovor parametara),
faza komunikacije(ključ za šifriranje poruka)
Tijek komunikacije Server <-> Client
<- salje zahtjev , -> odgovara certifikatom, <- provjerava certifikat, generira ključ sjednice
, salje ključ šifriran javnim ključem, -> desifrira ključ sjednice, <-> koriste ključ sjednice

```

```

Primjena HTTP - Cloud Computing, Rest, www, WOT
URI - uniformni (struktura zapisa)
- identifikator (informacija koja omogućuju razlikovanje resursa)
- resurs (informacijski izvor)
URL,URN - podskup od URI
URN -jedinstvenost i trajnost identifikacije
pr. urn:ietf:rfc:2616
URL - sadrži informaciju o lokaciji
pr. http://www.ietf.org/rfc/rfc.txt
Primjeri URI-a (http://www.ietf.org/rfc/rfc2396.txt,mailto:John.Doe@example.com
--> apsolutni (puno ime web adrese,www.fer.hr)
--> relativni (skraceno, npr localhost)

Analiza URI-a
http:{shema,nacin pristupa resursu(HTTP)}/{www.fer.unizg.hr{host name(ip adresa ili ime)}/{
|kako| |gdje|
predmet/rppzwpw{put resursa}
|sto se dohvaca|
shema:(http,ftp,urn,file)// <autoritet> <put {{predmet}> ? <upit {web=prag}> {put,upit isto
neobavezno}
pr. http://www.google.com:81/search?q=web{html#b3 -> skakanje po poglavljima}
<a href=" ../djelatnost/nastava/intstv.html>Internet stvari </a> (popni se na folder vise, spusti na
djelatnost/nastava/ , otvori intstv.html

Poruke HTTP
request reply
Get /pred/web HTTP 1.0 HTTP 1.1 200 OK Pocetni redak
... Content-type Zaglavlja
...
prazan redak
... <!Doctype html> <html> tijelo poruke

Metode zahtjeva
GET - dohvacanje sadržaja, HEAD- dohvacanje podataka o resursu(nema sadržaja u tijelu za
razliku od GET)
, POST(sign up, comment,burza grupa),PUT,DELETE
HTTP reply - HTTP/1.1 {inacica protokola} 404 {kod} Not Found {opis}
Kod - Informacija ->(100 Continue), Uspjeh -> ( 200 Ok), Preusmjeravanje -> (300 Multiple
Choices, 301 Moved, 302 Found, 304 Not Modified), Pogreska na klijentu -> (400 Bad Request,
401 Unauthorized, 403 Forbidden, 404 Not Found), Pogreska na poslužitelju->(500 Internal server
error, 503 Service not available, 505 http version not supported)
GET koristi link, POST body

opera dns server www.fer.hr | Validacija - može se povuci js koji radi validaciju da se
fer.hr? | ne salje na server
-----> |
<----- |
GET /pred/web | Uvjetni GET -> IF-Match,IF-None-Match,If-Range
-----> |
HTTP 200 OK +index.html |
<----- |
GET css |
-----> |
GET js |
-----> |
<----- |
<----- |

***** prez 9,10 *****

Procesni modeli i protokoli
-> in-process (opasno,ISAPI,Apache Server Api,low usage)
-> poseban proc(sporo,CGL,low usage)
-> poseban proc s pool-om(Fast CGI,PHP)
-> proc s 2 dretve
-> proc s pool-om
-> vanjski proc s pool-om dretvi

Arhitecture
browser <---> server <---> vanjski intrepeter(python)
browser <---> server <---> aplikacijski server(Node.js)
Event Loop -> ako je fja async stavlja se u queue sve dok se sve ne obradi

Versioning -> patch ~version 1.2.3 -> [1.2.3, 1.3.0>
-> minor ^version 1.2.3 -> [1.2.3, 2.0.0>
-> major *version

```

Promises

```
let makePromise=function (x) {
  return new Promise(function (res, rej) {
    try {
      setTimeout(function () {
        res(x);
      }, 1000)
    } catch (err) {
      //handle err
    }
  })
}

let afAll = async function(){
  let sum=0;
  let res = await Promise.all([
    makePromise(getRandomBetw([1,5])).then(function (r1){
      sum+=r1;
    })
    .catch(function (err){
      //handle err
    }),
    makePromise(getRandomBetw([1,5])).then(function (r2){
      sum+=r2;
    }).catch(function (err){
      //handle err
    })
  ])

  let sum=0;
  makePromise(getRandom([]))
  .then(function (r1){
    sum+=parseInt(r1);
    return makePromise(getRandom([]));
  }).then(function (r3){
    sum+=parseInt(r3);
    console.log(`sum is ${sum}`);
  }).catch(function (err){
    //handle err
  })

  let asyF = async function () {
    let r1 = await makePromise(getRandom([]));
    let r2 = await makePromise(getRandom([]));
    let r3 = await makePromise(getRandom([]));
    console.log(`${r1}+${r2}+${r3}=${r1+r2+r2}`);
  }
}
```

***** prez 11, 12 *****

<%= x %> -> x

<%- @x %> -> @x

validacija - provjera ispravnosti podataka

(moze se provesti na: serveru, bazi, klijentu)

-> forma(disabled, maxlength, max, min, step)

-> js (regex, neka fja)

Stanja -> na razini citavog sustava(globalno)

-> na razini korisnika sustava(kosarica)

-> na razini sjednice izmedu korisnika i sustava(login)

Tranzijetna pohrana -> nema trajnog cuvanja stanja

Prezistentna -> trajno cuvanje(pr. sustav i korisnik)

Sjednica -> slijed vremenski omedenih i logicki povezanih transakcija izmedu pojedinog klijenta i poslužitelja

1. pocetak sjednice(zahitjev klijenta prema serveru nakon duljeg vremena neaktivnosti)
2. trajanje sjednice(logicki povezane transakcije izmedu klijenta i servera)
3. zavrsetak sjednice(prestanak rada klijenta)

Identifikator sjednice(session token) -> određuje sjednicu, dodan svakoj transakciji koja pripada sjednici

Prijenost stanja -> hidden field, URL rewriting, cookies

Hidden field -> <input name="naziv" type="hidden" value="SID=abc123">

--> pros - podrzan na svakom browseru, ne moze se onemoguciti, performanse

--> cons - vidljivi kod izvornog koda, prijenos kod svake transakcije, korištenje obrazaca

//index.js\\

//implementacija session-a

router.use(session.sessionManager);

if(req.session.access_counter === undefined) // postavi access_counter koji smo izmislili

req.session.access_counter = 0;

//sessionFER\\

//session record store

let sessionStore = new Map();

//extract sessionID from GET or POST request

let sessionID = (req.query[sIDName] || req.body[sIDName]);

//fetch the session record

let sidRecord = sessionStore.get(sessionID);

if(!sidRecord) {

sidRecord = {id: uuid.v4(), created: Date.now()};

sessionStore.set(sidRecord.id, sidRecord)

//add the session record to the request object

req.session = sidRecord;

//pass the control to the next middleware layer

next();

Url rewriting -> mehanizam oznacavanja sjednica kada cookie nije dostupan

(https://www.fer.unizg.hr/predmet/or?sid=234a3f0cc7)

--> pros - neovisan o browseru, ne moze se onemoguciti na klijentu,jednostavan

--> const - prijenos kroz URI, ogranicena kolicina, manja citljivost, dodatna funkcionalnost

//add sessionID parameter to URL query segment

return function(url) {

let newURL = new URL(url)

newURL.searchParams.append(sIDName, sessionID)

return newURL.toString()

}

Cookies -> mala kolicina slobodno definiranih vrijednost, do 4kB

-> stvara server, sprema klijent

--> domena+put=doseg

--> sadrzaj - ime=vrijednost,obvezno

--> domena - ako nije definirano uzima se od servera, npr www.fer.unizg.hr/predmet/or

--> put - ako nije definiran uzima se dio URI-a,fer.unizg.hr/nastava/or/labosi.html --> /nastava/or

-->rok valjanosti, ogranicenje pristupa,sigurnost prosljedivanja(isto za druge domene) <-- opcionalno

GET /predmet/or

Host www.fer.unizg.hr

Client----->

Set-cookie: sid=mileVOliDisko(sadrzaj);

Path=/nastava/or(put);Domain=www.fer.unizg.hr(domena);

Secure(sigurna veza);HttpOnly(nema lokalnog pristupa);

Expires: Wed, ...(istjece, moze i Max-age=3600)

<-----Server

Uvjeti prosljedivanja cookie-a

1. server pripada domeni (pr. www.fer.unizg.hr(*host-only),fer.unizg.hr,unizg.hr,hr ->da, carnet.hr->ne)
2. sadrzan unutar puta (/nastava/or/labosi,nastava/or->da, nastava/oop-> ne)
3. nije isteko rok trajanja, 4.ako je defirniran secure salje se kroz https(ne http)
5. ako zabranimo, cookie nece bit prosljeden iz druge domene

GET /nastava/or

Host www.fer.unizg.hr

Cookie: sid=abc123

Client----->

HTTP/1.1 OK

Content-type: text/html

...

<-----Server

GET /intranet/or

Host www.fer.unizg.hr

Cookie: sid=abc123

Client----->

Trajni -> definiran rok valjanosti

